

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Departementet

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug

Den 5. marts 2007

Sagsnr.: 39

- ./.
- Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering grundnotat om Kommissionens forslag om særlige regler for frugt og grønsager og om ændring af visse forordninger.

Med venlig hilsen

Ellen Marie Friis Johansen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Direktoratet for FødevareErhverv/Departementet

Sagsnr.: 2405-12-03-48

Den 1. marts 2007

HAU/MIST

FVM 423

GRUNNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag om særlige regler for frugt og grønsager og om ændring af visse forordninger.

KOM (2007) 17

Resumé

Forslaget om reform af markedsordningen for frisk frugt og grønsager samt markedsordningen for forarbejdet frugt og grønsager sigter mod en større markedsorientering af EU's frugt og grøntsektor. Det sker via en afkobling af den nuværende forarbejdningsstøtte til visse producenter og ved at indarbejde støtten i enkeltbetalingsordningen. Herudover vil alle frugt og grøntarealer fremover blive omfattet af enkeltbetalingsordningen. De særlige FGK-rettigheder vil samtidig blive omdannet til almindelige betalingsrettigheder. De nuværende regler om intervention ophæves, så muligheden for at yde 100 % EU-refusion ved tilbagetrækning af 16 frugt- og grøntprodukter bortfalder. Producentorganisationerne kan stadig tilbagekøbe alle frugt- og grøntprodukter ved markeds kriser - dog kun med 50 % støtte fra EU. Resten skal finansieres af producentorganisationernes medlemmer, medmindre de tilbagekøbte produkter afsættes gratis. Endeligt foreslås varestandarder for frugtsaft ophævet og regler herom gjort til en del af handelsnormsystemet for forarbejdet frugt og grønt.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2007) 17 af 24. januar 2007 fremsat forslag til reform af markedsordningen for frisk frugt og grønsager samt markedsordningen for forarbejdet frugt og grønsager.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 36 og 37 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Forslaget forventes at blive sat på dagsorden for Rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. juni 2007 med henblik på vedtagelse, så forslaget kan træde i kraft fra 1. januar 2008.

Nærhedsprincippet

Forslaget er led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

Hovedparten af EU's markedsordninger var omfattet af 2003-reformen, som resulterede i en større markedsorientering samt afkobling af produktionsstøtten med enkeltbetalingsordningen og herunder krav til krydsoverensstemmelse. Reformen omfattede ikke en reform af markedsordningerne for frugt og grønt.

Kommissionens mål med reformen er, at markedsordningerne for frugt og grønsager skal forenkles og så vidt muligt bringes i overensstemmelse med den reformerede fælles landbrugspolitik. Produktrelateret støtte skal fjernes, frugt og grønt skal integreres i enkeltbetalingsordningen (inklusive reglerne for krydsoverensstemmelse), de internationale forpligtelser skal respekteres og budgetforudsigeligheden skal forstærkes.

Formålet med reformen er, at:

- forøge konkurrenceevnen og markedsorienteringen for at fremme en bæredygtig produktion, som er konkurrencedygtig på både det interne og det internationale marked,
- stimulere forbruget af frugt og grønsager i Fællesskabet og
- fortsætte og forøge de bestræbelser, som sektoren har gennemført, for at fastholde og beskytte miljøet.

Reformens hovedlinier

Støtten skal afkobles og begrænsninger på frugt og grøntarealer skal fjernes

Den nuværende støtte til forarbejdning ophæves, og støttebeløbene overføres til enkeltbetalingsordningen. Herved afkobles støtten fra produktionen. Med forslaget ændres forordning nr. 1782/2003 om enkeltbetalingsordningen, så frugt og grønsager samt spisekartofler bliver omfattet. Dermed vil der ske en væsentlig forenkling af enkeltbetalingsordningen i de lande, der anvender den regionale model, herunder Danmark, idet de særlige FGK-rettigheder¹ forsvinder og begrænsningerne på at dyrke frugt og grønt under enkeltbetalingsordningen fjernes.

Styrkelse af producentorganisationerne og nye mål i driftsprogrammerne

Producentorganisationerne (PO'erne) skal fortsat spille en væsentlig rolle i markedsordningen, og denne styrkes med reformforslaget. Der er i forslaget tilføjet tre nye mål i PO'ernes driftsprogrammer: Krisestyring, forpligtigelse til at anvende miljømæssigt rigtige teknikker og fremme af børn og unges forbrug af frugt og grønsager.

---

¹ Udbetaling af støtte under enkeltbetalingsordningen er afhængig af, om producenten råder over støtteberettiget areal og betalingsrettigheder. Producenter, som har arealer med frugt og grønt samt spise- og læggekartofler kan kun få udbetalt støtte, hvis de råder over de såkaldte FGK-rettigheder.

Krisestyring omfatter aktiviteterne: tilbagekøb fra markedet, grøn høst eller ikke-høst af frugt og grønsager, salg fremme og information, efteruddannelse, høstforsikring, og støtte til de administrative omkostninger ved oprettelse af fælles fonde. Krisestyring må højst omfatte 1/3 af driftsfondens udgifter.

Som obligatorisk mål er indføjet, at mindst 20 % af driftsprogrammet's udgifter skal afsættes til aktioner til producenternes anvendelse af miljømæssigt rigtige teknikker i forbindelse med både produktionsmetoder og affaldshåndtering.

PO'erne skal i deres driftsprogrammer medtage foranstaltninger, som vil fremme børn og unges forbrug af frugt og grønsager både på lokalt, regionalt og nationalt plan.

Fællesskabets finansielle støtte til driftsprogrammerne er fortsat lig med medlemmernes aktuelt betalte bidrag, men begrænset til 50 % af de aktuelle udgifter under driftsprogrammet. Fællesskabets maksimale andel på 4,1 % af hver PO's markedsførte produktion ændres ikke.

Ændring af tilbagekøb

I den nuværende ordning for frisk frugt og grønt kan PO'erne yde støtte til alle tilbagekøbte produkter gennem deres driftsfonde, som er 50 % EU-finansieret. Ved tilbagekøb af 16 udvalgte produkter modtager PO'erne en tilbagekøbsgodtgørelse på 100 % fra EU. Tilbagekøbte produkter skal anvendes til gratis uddeling, foderstoffer, alkoholfremstilling, eller de kan komposteres m.m. Med reformforslaget ophæves de nuværende regler om tilbagekøb.

I henhold til reformforslaget vil tilbagekøb nu kun ske i forbindelse med krisestyring via PO'ernes driftsprogrammer og -fonde, hvor udgangspunktet er, at EU-refusionen udgør 50 %. Forslaget giver dog mulighed for 100 % EU-finansiering, hvis de tilbagekøbte produkter afsættes ved gratis uddeling til velgørende organisationer som er godkendt af medlemsstaten, skoler og offentlige uddannelsesinstitutioner, børns sommerlejre, hospitaler m.m. Det er endvidere en betingelse, at PO'ens tilbagekøb ikke udgør over 5 % af PO'ens afsatte produktion.

Miljømæssige tiltag

Reformens mål omkring at fastholde og beskytte miljøet gennemføres via et krav om, at 20 % af PO'ernes udgifter skal gå til miljøforanstaltninger. Derudover sker der yderligere en styrkelse af miljøet i reformen, idet EU's medfinansiering til driftsfondene øges til 60 % i forbindelse med økologisk produktion. Arealer med frugt og grønt vil også blive omfattet af kryds-overensstemmelse gennem integreringen i enkeltbetalingsordningen.

Forbrug

Reformens mål omkring et øget forbrug gennemføres via krav om, at PO'ernes driftsprogrammer skal omfatte foranstaltninger til at fremme børn og unges forbrug. Derudover foreslås en ændring af forordning nr. 2628/2000 om oplysningskampagner og salg fremstød på det indre marked, så der kan ydes en øget EU-støtte på 60 % mod normalt 50 % til salg fremmeaktiviteter på det indre marked for frugt og grønsager rettet mod børn.

Andre tiltag i reformen

Produktområdet for ordningen for frugt og grønt udvides med visse krydderurter.

Der sker en overførelse af kompetence fra Rådet til Kommissionen, idet en række detaljerede bestemmelser om handelsnormer for frisk frugt og grønt, som i dag findes i Rådsforordningerne, fremover vil blive fastsat af Kommissionen ved forvaltningskomitéprocedure.

Det foreslås endvidere, at der etableres en hjemmel til at fastsætte handelsnormer for forarbejdet frugt og grønt. Der har hidtil alene været hjemmel til at fastsætte minimumkvalitetsregler for forarbejdet frugt og grønt, hvortil der blev ydet forarbejdningsstøtte. Herunder foreslås varestandarder for frugtsaft, som fastsat i Rådets direktiv 2001/112/EF af 20. december 2001 om frugtsaft og visse lignende produkter bestemt til konsum, ophævet og regler herom gjort til en del af handelsnormsystemet for forarbejdet frugt og grønt.

Reglerne om import- og eksportlicenser, gyldighed, sikkerhedsstillelse, indgangsprissystem, tillægstold og toldkontingenter, foreslås forenklet, og senere indarbejdet i den netop foreslåede fælles markedsordning for landbrugsprodukter. Muligheden for at anvende eksportrestitutioner til frugt og grøntprodukter ophæves.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Konsekvenser

Det er Kommissionens vurdering, at reformen stort set bliver budgetneutral i forhold til status quo scenariet. Dog vil de samlede omkostninger ved reformen i perioden 2008-2013 udgøre en merudgift på 21,2 mio. €, jf. nedenstående tabel over forslagens budgetmæssige konsekvenser. Kommissionen har vurderet, at den nuværende tendens med en årlig stigning på 50 mio. € til PO'ers udgifter forventes fortsat, og er således ikke en ekstra udgift med reformen.

Budget mio. €	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Status quo	1 548,8	1 601,8	1 658,8	1 719,3	1 785	1855
Reformforslag²	1 508,2	1 638,5	1 653,0	1 721,9	1 797,6	1870,7
Forslagets virkninger	-40,6	36,7	-5,8	2,6	12,6	15,7

Kommissionen finder, at reformen vil give en større budget-forudsigelighed gennem afkobling af den eksisterende støtte til forarbejdet frugt og grønsager og inkluderingen af tilsvarende beløb i enkeltbetalingskonvolutterne.

Forslaget forventes ikke at få statsfinansielle konsekvenser udover indvirkningen på EU's budget. Dette svarer til en gennemsnitlig årlig merudgift på 3,5 mio. € på EU's budget. Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter.

² Inklusiv 6 mio. € pr. år til salgafremstød (ændring af forordning (EF) nr. 2826/2000).

Forslaget forventes at få lovgivningsmæssige konsekvenser, idet der kan blive tale om mindre tilpasninger i bekendtgørelser om anvendelse af handelsnormer for frugt og grønt i Danmark og bekendtgørelse nr. 878 af 30. oktober 2003 om frugtsaft mv. vil skulle ophæves.

Forslaget forventes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

Kommissionen vurderer, at en styrkelse af PO'erne vil bidrage til en bedre balance mellem markedskræfterne, prisdannelsen og i sidste ende producenternes indkomster, hvilket afkobling af støtten også bidrager til. Det nye krisestyringsinstrument vil ifølge Kommissionen medvirke til at reducere svingningerne i landbrugernes indkomster.

Overordnet set skønnes reformforslaget at skabe en højere grad af overensstemmelse mellem EU's politik på frugt- og grøntområdet og EU's WTO forpligtelser og øvrige internationale forpligtelser, bl.a. ved at fjerne produktrelateret støtte og eksportrestitutioner.

Forarbejdningsindustrien har udtrykt bekymring for, at en afkobling af forarbejdningsstøtten kunne medføre mangel på råvarer. Kommissionen vurderer imidlertid, at afkoblingen ikke vil medføre fald i leverance til forarbejdningsindustrien.

Det er Kommissionens vurdering, at gratis uddeling, øget tilskud til salgsfremmeforanstaltninger og krav til PO'ernes driftsprogrammer vil øge forbruget af frugt og grønsager blandt børn og unge.

Reformen vil efter Kommissionens mening medføre en højere grad af miljøbeskyttelse, idet producenter af frugt og grønt, som ønsker at modtage EU-støtte, bliver pålagt at beskytte miljøet gennem anvendelsen af krydsoverensstemmelse, gennem øget medfinansiering til økologisk produktion samt gennem at minimum 20 % af driftsprogrammernes udgifter skal reserveres til miljøforanstaltninger.

Høring

På mødet i § 2 -udvalget (landbrug) den 17. januar 2007 samt i skriftligt høringssvar af 27. februar 2007 gav Landbrugsraadet udtryk for støtte til forslaget, hvor betalingsrettighederne for frugt, grønt og kartofler afskaffes og almindelige betalingsrettigheder anvendes i stedet. Der blev herudover udtrykt skepsis overfor elementerne vedrørende krisestyring.

Dansk Gartneri var på mødet den 17. januar 2007 positiv over for, at frugttræer omfattes samt at støtten fremover vil ske via driftsfonde. Dansk Gartneri har desuden i høringssvar af 28. februar 2007 udtrykt generel positiv holdning til forslaget. Man ønsker dog at få suktermajs omfattet af forslaget. Desuden er man bekymret for at det på længere sigt vil vise sig vanskeligt at finde nye tiltag så minimum 20 % af midlerne i driftsprogrammerne skal anvendes til miljømæssigt rigtige teknikker. Man ønsker derfor at bevare de nuværende bestemmelser. Samtidig mener man, at støtteprocentsatsen til miljørigtige teknikker bør forhøjes til 60 %

som er lig støttesatsen til økologisk produktion. Dansk gartneri støtter ikke indførelse af en krisestyringsordning.

Økologisk landsforening har fremsendt et skriftligt høringssvar af 27. februar 2007 hvor de udtrykker støtte til forslaget og opfordrer til at ministeriet arbejder for at forslaget træder i kraft hurtigst muligt.

Spørgsmålet om ophævelse af frugtsaftdirektivet med henblik på indarbejdning i handelsnormsystemet sendes til høring i høringskredsen omfattet af fødevarerloven.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at en reform af markedsordningerne for frisk og forarbejdet frugt og grønsager bør fokusere på en øget markedsorientering og liberalisering af ordningen. Man er dog samtidig opmærksom på produktionens betydning i visse regioner af EU. Regeringen finder det væsentligt, at reformen af markedsordningerne er i tråd med tidligere reformer af markedsordninger for landbrugsvarer. Regeringen finder det positivt, at der med reformen er øget fokus på miljø samt på børn og unges forbrug af frugt og grønt. Sidstnævnte kan med fordel understøttes gennem etableringen af en skolefrugtsordning i stil med skolemælksordningen, hvilket ikke er omfattet af reformforslaget. Krisestyringsinstrumenter bør principielt undgås, idet en eventuel krisestyringsordning i givet fald skal være en erstatning for og ikke et supplement til de eksisterende instrumenter i landbrugspolitikken. I det konkrete forslag udestår det fortsat at afklare hvilke foranstaltninger, der kan accepteres indenfor rammerne af krisestyring. I relation til frugtsaftdirektivet finder regeringen, at fødevarerstandarder bør holdes adskilt fra markedsordningen. Der bør ikke ske en udvidelse af budgetandelen til sektoren for frisk og forarbejdet frugt og grønsager.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt stor opbakning til en reform. Visse medlemsstater har dog problemer med indskrænkningen i støtten til PO'ernes tilbagekøb fra markedet af visse frugt- og grøntprodukter. For så vidt angår indførelsen af krisestyringsinstrumentet er medlemsstaterne delt mellem en række hovedsageligt sydlige lande, som støtter tanken om dette instrument, og finder at det ikke kun skal være forbeholdt medlemmer af PO'erne, mens andre lande er stærkt skeptiske eller imod. Derudover finder en del lande, at overførslen af kompetence fra Rådet til Kommissionen vedrørende handelsnormerne er problematisk. Desuden har visse lande, som hidtil har anvendt støttesystemet for forarbejdede frugt- og grøntprodukter, svært ved at acceptere en fuldstændig afkobling af støtten uden en overgangsperiode. Flere lande var endvidere skeptiske overfor fjernelsen af eksportstøtte.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Udkast til forslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 23. januar 2007 i forbindelse med forelæggelse af Rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2007, jf. samlenotat af 19. januar 2007.